

nečo ono ped slovenske zemlje, zoper katero najsilneje pluska nemški naval.

Kakšna bode knjižna letina družbe sv. Mohorja l. 1893? Mnogo lepega nam obeta družbin „Oglasnik“: Slomšekov „Življenja srečen pot“, dr. Lampetovega „Jeruzalemskega romarja“ 2. zv., II. snopič Cilenšekovih „Naših škodljivih rastlin“, „Slov. Večernice“, „Koledar“ in še jedno knjigo, katera je pač vredna, da se opozori nanjo slovensko čitajoče občinstvo. To so „Kitajci in Japonci“, ki nam jih bode opisal letos uzorni pripovedovalec prof. Jos. Starè. S to knjigo, ki bo okrašena z mnogimi ilustracijami, se začne vrsta zanimivih narodopisnih knjig, ki bodo pač vredne naslednice „Občni zgodovini“ istega pisatelja.

Še neko važno panogo delavnosti družbine nam je povdariti: ona zalaga poleg svojih vsakoletnih publikacij še druge, zlasti šolske knjige. Med drugim je izdala dr. Sketovi slovnici, njegove slovenske čitanke za srednje šole. Iz njene tiskarne je izšel pred štirimi leti Janežič-Bartelov nemško-slov. slovar; pred malo tedni pa nas je presenetila z Janežič-Hubadovim slovensko-nemškim delom. Marsikatera izmed teh knjig bi gotovo še danes tičala v rokopisu, ko bi jej družba sv. Mohorja ne bila pomogla na beli dan. Tudi kot zalagateljica slovenskih knjig je vredna našega priznanja in podpore.

Ne pozabimo torej družbe sv. Mohorja, hčerke Slomšekove, gojenke Janežičeve in Einspielerjeve! Složno delajmo na to, da se vzdrži ljubljenska naša pri onem mogočnem številu, ki jo je okroževalo preteklo leto! Vrste Mohorjanov ne smejo redeti. Rasto naj zlasti ob mejah, vzmnože naj se pa tudi v središču — v Ljubljani, kjer je še premalo udov. Med inteligencijo slovensko jih je mnogo, ki niso vpisani. Biti Mohorjeve družbe član, bodi Slovencu ponos.

V Ljubljani vpisujejo v družbo sv. Mohorja vsi župni uradi in g. Anton Zagorjan, knjigotržec na Kongresnem trgu. Zadnji obrok je 5. dan sušca.

Poučni in zabavni drobiž.

Srbska Matica je že jako stara. Ustanovljena je že 1826. l. in ima svoj sedež v Novem Sadu. Izdaje največ ukovite spise. Na leto izda kacic 5 ali 6 knjig, mej katerimi je najvažnejši letopis. Knjige njene se tiskajo v 4000 iztisih. Do lani je Matica imela le ustanovnike, ki so plačali jednokrat za vselej 50 gld. Sedaj pa ima tudi letnike, ki plačujejo na leto pa 3 gld. Sedaj je pričakovati, da se društvo še lepše razširi. Premoženja ima kacic 754.600 gld., ali ni namenjeno vse za izdajanje knjig, temveč v književne namene ne porabi na leto niti 4000 gld. Blizu 6000 pa da ta srbski zavod slednje leto za podporo srbskih dijakov na raznih učiliščih na Ogerskem in izvan Ogerske.

Društvo sv. Jeronima v Zagrebu, ki je podobno naši družbi sv. Mohora lepo napreduje. V Zagrebu že ima svojo hišo, vredno 77.000 gld. Udov je minolo leto imelo 9813. To je v primeri s številom udov družbe sv. Mohorja jako majhno, ali je pomisliti, da družba ima le dosmrtnne člane, ki plačajo najmanj 5 gld. Premoženja ima društvo 127.204 gld., torej je njegov obstanek gmotno zagotovljen, kar je gotovo veliko vredno.

Novice.

Državni zbor.

V seji dne 7. februvarija t. l. višila se je razprava o proračunu naučnega ministerstva za obrtne šole. Posl. Schwarz toži, da si vlada prilastuje preveč pravice pri obrtnih šolah, katere so po zakonu sicer deželna zadeva. Tudi skrbi vlada kakor povsod drugod tudi pri obrtnem šolstvu le za Nemce. Posl. Kramarž zahteva pomočne naredbe za izdelovalce steklenih biserjev na Češkem. Posl. Fanderlik razmotrava obrtno-šolske razmere na Moravskem. Vladni zastopnik grof Latour pojasnjuje nekatera očitanja poslancev in pravi, da vlada skrbi povsod ednako, kjer se čuti potreba, z največjo naklonjenostjo za obrtne šole. Posl. Morre je zato, da se ustanovi strokovna šola za mlinarje in peke. Govorilo je še več poslancev in poročevalcev Beer, na kar se je proračun za obrtne šole vzprejel in pričela razprava o proračunu za ljudske šole. Posl. dr. Kraus pohvalno omenja dobrega vpliva dijaških iger, zahteva večje izobrazbe žensk in prav po nepotrebnem trdi, da se je Nemcem treba s „Schulvereinom“ braniti slovanske poplave. Konečno napada govornik klerikalce. Posl. Robič prav izborni govori o slovenskih ljudsko-šolskih razmerah na Primorskem in Koroškem. Slovenski Goričani in Tržačani in Korošci bojujejo se že leta in leta za toli potrebno ljudsko šolo, a ne dobe je. Kaj žalostne so razmere na slovenskih ljudskih šolah na Koroškem. Govornik slovesno izjavlja, da slovenski poslanci ne bodo nikoli jenjali zagovarjati interesov svojih koroških bratov. — Ministerski predsednik odgovarja na Spinčičevo interpelacijo glede isterskih razmer. Odgovor ni bil nič dovoljen.

V seji dne 8. febr. predlaga posl. Spinčič, da naj se v ministerskega predsednika podanem odgovoru na njegovo interpelacijo glede novih volitev v Višnjaju, glede napadov na Hrvate in Slovence v Istri, ter glede občinske volitve v Pomjanu otvori debata. Zbornica je ta predlog odklonila. Zanj so glasovali le Mladočehi, nemški nacionalci, klub neodvisnih hrvatskih in slovenskih poslancev ter protisemitje. Na to nadaljuje se debata v proračunu za ljudske šole. Posl. Adamek pojasnjuje razmere v ljudskih šolah na Češkem. V čeških mestih skrbi se za zadostne nemške šole, če je ondi živeča nemška manjšina še tako neznatna, ne skrbi se pa tako za češke šole. V šulfereinske šole love se češki otroci, ki se potem ondi ne vzgajajo le v nemškem jeziku, temveč tudi v nemškem duhu. Vlada podpira šulferein in tako pospešuje germanizacijo, katero vlada pospešuje s šolami na Moravskem. Posl. Götz govori proti konfesionalni šoli in pravi, da je šola državni zavod in cerkev naj vpliva samo na pouk v veronauku, kakor jej ga jamčijo veljavni zakoni, ostali predmeti pa je ne brigajo nič. Naučni minister pravi, da hoče dijaške igre polagoma uvesti v vse šole. Glede slovenske šole v Gorici pravi minister, da je naučna uprava vse storila, kar bi naj pospeševalo konečno rešitev cele zadeve in nadejati se je, da bo vsa stvar v kratkem dognana. Posl. Hanck je za ločitev kristijanskih in židovskih otrok v šoli, za uvedbo dijaških iger v ljudske šole in za večjo skrb pri telovadbi na dekliških šolah. Posl. Barwinski opisuje ljudsko-šolske razmere na Gališkem. Posl. baron Schwegel izročil je peticiji deželnega odbora kranjskega za grajenje železnice Divača-Loka-Celovec.

V seji dne 9. febr. se razprava o proračunu za ljudske šole nadaljuje. Posl. Salvadori se pritožuje o germanizovanji Italijanov na južnem Tirolskem. Učni minister Gautsch pravi, da se Italijanom ne godi nobena krivica. Posl. Biankini se pritožuje proti nemškim šolam v Dalmaciji, ki so ustanovljene za vojaške otroke, a pohajajo vanje

tudi meščanski otroci. Denar, ki se potrosi za te šole, porabi naj se raje za druge šole, kajti pouk je v Dalmaciji še močno zanemarjen. Posl. dr. Fux pravi, da nemški jezik in nemška šola v Avstriji zelo nazadujeta, posebno na Moravskem. Klerikalci so zato za versko šolo, da bi radi postali gospodarji v šoli. Šola je in mora ostati državni zavod. Posl. dr. Herold v daljšem jedrnatem govoru razpravlja boj mej Nemci in Čehi v čeških deželah posebno na Moravskem, potem pa se bavi z novim vladnim programom in močno prijetna vlado, ker se program ni predložil zbornici in so se po njem Mladočehi a priori izbacili iz večine. Posl. Spinčič očita vladi, da pospešuje ponemčevanje po alpskih deželah in na Primorskem.

— **Čestitke sv. očetu.** V nedeljo poklonil se je prevzvišenemu gosp. knezoškofu ljubljanskemu g. mestni župan P. Grasselli, ter v imenu ljublj. mesta izrazil najudanejša voščila za sv. očeta Leona XIII. povodom njegove škofovske petdesetletnice, proseč prevzvišenega, da blagovoli izraz teh voščil sporočiti sv. očetu. — Včeraj poklonil se je prevzvišenemu v isti namen deželni odbor kranjski.

— **Gledé praznovanja škofovske petdesetletnice sv. očeta** je preč. knezoškofijstvo ljubljansko zaukazalo nastopno: 1.) Dne 16., 17. in 18. februarija obhaja naj se, kjer je gledé na krajevne razmere količkaj mogoče, tridnevica in sicer na način, kakor se obhaja rožniva pobožnost, predpisana za mesec oktober. Opravlja naj se pa ali dopoldne, v zvezi s sveto mašo, ki se sme v tem slučaju brati pred izpostavljenim Najsvetejšim, ali pa popoldne kot posebna pobožnost z blagoslovom. 2.) Dne 18. februarija zvečer zvoni naj se po Ave-Mariji z vsemi zvonovi $\frac{1}{4}$ ure. 3.) Dne 19. februarija izpostavi naj se za pol ure ali celo uro dopoldne ali popoldne Najsvetejše v javno češčenje, in dopoldne poje naj se slovesna sveta maša pred izpostavljenim sv. rešnjim Telesom, popoldne pa slovesne litanije. Po dopoldanju ali popoldanju službi božji poje naj se slovesni Te Deum. 4.) Sicer naj se pa verniki opominjajo, da ta dan prav obilno pristopijo k sv. zakramentu in sv. obhajilo darujejo za sv. očeta.

— **V proslavo petdesetletnice papeževega škofovanja** ukazal je gosp. mestni župan ljubljanski, da je jutri v soboto dne 18. t. m. zvečer razsvetliti mestno hišo in druga občinska poslopja. Brezdvomno se bodo tej lepi misli županovi pridružili tudi vsi mestni prebivalci in dostojno ti redki slavnosti razsvetlili svoje hiše, oziroma stanovanja.

— **O priliki škofovske petdesetletnice papeževe** dovolil se je na ljubljanskih ljudskih šolah za praznovanje te slavnosti eden prosti dan.

— **Narodna zmaga.** Iz Celja se poroča, da so pri včerajšnji volitvi v ondotni okrajni zastop v velikem posestvu zmagali Slovenci in sicer z 51 proti 35 glasovi. S tem je večina zagotovljena.

— **V državnem zboru** sklenila se je glede Ferjančičevega predloga o bedi, ki je vsled slabe letine na Kranjskem, resolucija v kateri se pozivlja vlada, da zahteva primerne kredite za okraje Postojina, Logatec, Krško, Novomesto in Črnomelj.

— **Osobne vesti.** Domači zdravnik deželne blaznice v Studenci gosp. dr. Pavel Preinitsch imenovan je provizoričnim primarijem deželne blaznice v Solnogradu. — G. prof. Simon Rutar nastopi te dni svoje znanstveno potovanje v Italijo in na Grško.

— **Štirje otroci so zgoreli** pri požaru, ki je nastal v neki delavski hiši pri sv. Jederti poleg Wolfsberga.

— **Nesreča.** Pri zgradbi dolenske železnice je v preprovi pri Šmariji neka skala tako močno pala na dva delavca, da je enega izmed nju ubla, drugega pa težko poškodovala.

— **Grozovit umor in samomor.** V Splavnici pri Belovaru na Hrvaškem je delavec Simo Tomič po noči, ko so vsi spali, pobil s sekiro svojo nezvesto ljubico, potem pa vse tri svoje otroke in naposled obesil se je sam na jermen.

— **Grozna nesreča** pripetila se je dne 10. t. m. v tovarni na Savi na Gorenjskem. Kovača Fr. Kralja zgrabilo je tako nesrečno neko vrteče se kolo in ga vrtilo s tako silo okrog, da je bil v par trenutkih mrtev.

— **Južna železnica** sklenila je pomnožiti vozove za osobno in tovarno vožnjo in sicer za 80 voz, ki bodo stali 300.000 gld.

— **Pojasnila glede slovenskega romarskega vlaka v Rim**, ki se odpelje iz Ljubljane dne 10. aprila t. l., daje gosp. Jos. Pavlin v Ljubljani. Marijin trg. Vožne listke naročiti je vsaj do 4. aprila t. l.

— **Vojaški nabori na Kranjskem za l. 1893**, in sicer za pehotni polk baron Kuhn št. 17, vršili se bodo po nastopnem redu in dnevih: Dne 1. marca v Ljubljani ljubljansko mesto; dne 2., 3. in 4. marca v Radovljici; dne 6., 7. in 8. marca v Kranji za sodni okraj Kranj in Tržič; dne 9., 10. in 11. marca v Škofji Loki; dne 13., 14., 15. in 16. marca v Ljubljani za sodni okraj ljubljanska okolica; dne 17. in 18. marca na Vrhniki; dne 20. in 21. marca v Kamniku; dne 23. in 24. marca na Prevojah za sodni okraj Brdo; dne 27., 28. in 29. marca v Litiji; dne 4. in 5. aprila v Višnjigori za sodni okraj Zatičina; dne 7., 8., 10., 11. in 12. aprila v Novem Mestu; dne 13. aprila v Metliki za sodni okraj Metlika; dne 14. in 15. aprila v Črnomlju; dne 17. in 18. aprila v Kočevji; dne 19. in 20. aprila v Ribnici; dne 21. in 22. aprila v Vel. Lašičah; 24., 25., 26., 27. in 28. aprila na Krškem za politiški okraj Krško. — Na Notranjskem višili se bodo vojaški nabori za kranjsko-primorski polk št. 97: dne 5. in 6. aprila v Vipavi; dne 8., 10. in 11. aprila v Postojini za sodna okraja Senožeče in Postojina; dne 12. in 13. aprila v Ilirski Bistrici; dne 15. in 17. aprila v Ložu; dne 19. in 20. aprila v Logatci in dne 22. in 24. aprila v Idriji.

— **Uboj.** V Todražu nad Škofjo Loko sprla sta se minoli teden oče Simon in sin Jernej Velkavrh zaradi neke domače rodbinske zadeve. Pri tej priliki je sin potegnil nož, udaril ž njim ob zid, a pri tem močnem udarcu tako nesrečno zadel z noževo ostjo poleg njega stoječo mater v sence, da se je ta mrtva zgrudila na tla. Sin, katerega so izročili sodišču, obžaluje svojo naglo jezo in zatrjuje, da ni imel niti najmanjšega namena svojo mater udariti, še manj pa jo usmrtiti.

— **Umrli** je v Mozirji dne 12. t. m. ondotni zdravnik g. dr. Ant. Pavliček v 27. letu svoje starosti. N. v m. p.

— **Na ljubljanskih gimnazijah** imeli bodo odslej dijaki tri popoldneve prosté, namreč vsak torek, četrtek in soboto.

— **V pomoč brezposelnim trgovskim pomočnikom.** Ministerstvo dovolilo je društvu avstr. trgovskih pomočnikov na Dunaji, da sme skozi jedno leto t. j. do konca februarija 1894. l. nabirati darov za posebni ustanovni zaklad, s katerim naj bi se zgradilo zavetišče za brezposelne trgovske pomočnike.

Listnica vredništva.

Gosp. A. T. v Novem Yorku. „Amerikanski Slovenec“ izhaja v Toweru vsaki petek. Naročnina se pošilja z naslovom: „V. Rew. Jos. F. Buh. Amerikanski Slovenec Tower. St. Louis Co., Minn. U. S. Amerika.“ Cena mu je za Združene države 2 $\frac{1}{2}$ dolarja za vse leto.